

اثربخشی آموزش مهارت‌های کنترل خشم بر میزان بی‌مسئولیتی و فریبکاری و خرابکاری در نوجوانان

جلیل باباپور (استاد دانشگاه تبریز)

مریم کاوه

چکیده

بی‌مسئولیتی و خرابکاری و فریبکاری از نشانه‌های سلوک در دوره نوجوانی است. هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های کنترل خشم بر میزان بی‌مسئولیتی و خرابکاری و فریبکاری در بین نوجوانان بود. بدین منظور در یک تحقیق نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون-پیگیری با گروه کنترل، ۳۰ نوجوان در بازه سنی ۱۷-۱۳ ساله بر اساس نقطه برش پرسشنامه سنجش مشکلات رفتاری نوجوانان آخنباخ انتخاب شدند و به شکل تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نوجوان) و کنترل (۱۵ نوجوان) گمارده شدند. گروه آزمایش به مدت ۱۲ هفته و هر هفته یک جلسه ۶۰ دقیقه‌ای تحت مداخله آموزش مهارت‌های کنترل خشم قرار گرفتند، درحالی‌که گروه کنترل هیچ مداخله‌ای دریافت نکردند. هر دو گروه در سه مرحله قبل از مداخله، بعد از مداخله و چهار ماه بعد از اتمام مداخله (پیگیری) پرسشنامه مقیاس درجه‌بندی تشخیص اختلال سلوک که توسط عظیم‌خانی و همکاران (۱۳۸۹) به‌منظور سنجش مؤلفه‌های اصلی اختلال سلوک (پرخاشگری، بی‌مسئولیتی، فریبکاری، خرابکاری و روابط بین فردی ضعیف) ساخته شده است را تکمیل کردند. داده‌ها با استفاده از تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر تحلیل شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که تفاوت گروه تحت مداخله این رویکرد درمانی با گروه کنترل معنی‌دار می‌باشد؛ برای بی‌مسئولیتی ($F=4/814$, $p<0/05$)، برای خرابکاری ($F=4/682$, $p<0/05$)، برای فریبکاری ($F=3/879$, $p<0/05$)؛ یعنی آموزش مهارت‌های کنترل خشم قادر به کاهش نمرات بی‌مسئولیتی و خرابکاری و فریبکاری در بین نوجوانان شده است. بر اساس این یافته می‌توان نتیجه گرفت که آموزش مهارت‌های کنترل خشم روشی مؤثر در کاهش میزان بی‌مسئولیتی و خرابکاری و فریبکاری در بین نوجوانان دارای نشانه‌های سلوک است. پیشنهاد می‌شود که این رویکرد برای نوجوانان در مؤسسات آموزشی و مراکز درمانی بکار گرفته شود.

کلیدواژه: آموزش مهارت‌های کنترل خشم، نشانه‌های سلوک، بی‌مسئولیتی، خرابکاری، فریبکاری